

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЕКТУВАННЯ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ – АГРОБІОЛОГАМ

У даній статті обґрунтовується важливість здійснення моніторингу технології проектування, виокремлюються етапи для роботи над проектами студентами, визначені функції студента-об'єкта у традиційній освіті і студента-суб'єкта в освіті, заснованій на партнерстві.

Ключові слова: моніторинг, технологія проектування, студент-суб'єкт.

В данной статье обосновывается важность осуществления мониторинга технологии проектирования, выделяются этапы для работы над проектами студентами, определены функции студента-объекта в традиционном образовании и студента-субъекта в образовании, основанном на партнерстве.

Ключевые слова: мониторинг, технология проектирования, студент-субъект.

Importance of realization of planning technology monitoring is grounded in this article, the stages are selected for the prosecution of projects by students, and certain functions of student-object in traditional education and student-subject in education based on partnership are defined.

Keywords: monitoring, planning technology, student-subject.

Постановка проблеми. На практичних заняттях з латинської мови, коли створюється ситуація незнання, студенти - агробіологи ставлять перед собою навчальне завдання і розв'язують його завдяки спілкуванню з викладачем або

іншими студентами. Через навчальний діалог студента зі студентом, викладача зі студентом виникає співробітництво студентів у парах, а потім у більших групах. Таким чином, студент виступає не як об'єкт навчання, а як суб'єкт.

У більшості випадків переважають групові форми роботи. Викладач і студенти спільно проводять дослідницьку роботу щодо відкриття закономірностей, наприклад, у з'ясуванні перекладу біноміальних назв рослин і грибів, назв з суфіксами латинського та грецького походження, утворення латинських термінів шляхом з'єднання основ тощо. При цьому викладач – рівноправний учасник навчальної праці, діловий партнер. Його педагогічна діяльність, яка є формою управлінської діяльності, вирішує два взаємопов'язані завдання: забезпечення процесу розвитку особистості і постійна самозміна педагога.

Використовуючи моніторинг у навчальному процесі, викладач встановлює зворотний зв'язок зі студентом при переході від одного рівня засвоєння навчального матеріалу до іншого й довіряє студентові поточний контроль за процесом засвоєння знань [2, 19].

Мета цієї публікації полягає в обґрунтуванні актуальності здійснення моніторингу технології проектування на прикладі викладання латинської мови студентам – агробіологам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Технологія проектування, або метод проектів, був відомий ще у 20-ті роки ХХ сторіччя. Одним із авторів цього методу є американський педагог Д. Дьюї та його послідовник В. Кілпатрик, який розробив “проектну систему навчання” [3, 148].

Метод проектів виник у США, коли вчені педагоги-практики намагались знайти способи розвитку самостійності в учнів, але навчити дитину – це не просто відтворювати набуті знання, а застосовувати їх на практиці [7, 80].

Провідним теоретиком методу проектів є професор Є. Полат, яка, працюючи у співавторстві з О. Петровим, М. Бухаркіною, М. Мойсеєвою, дає відповіді на запитання, що виникають під час вивчення та використання проектних технологій.

Згаданий вище метод набув великої популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань і їх практичного застосування. Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну чи групову [1, 107]. Він здатний виховати людину, яка вміє працювати, постійно виявляючи свою ініціативу, яка ставить собі широкі практичні завдання і може їх виконувати. Цей метод надає змогу учням розширити свої знання із запропонованої тематики, активізувати мовленнєві навички, реалізувати свій творчий потенціал та розвивати свої соціально-комунікативні та управлінські навички [6, 26].

В основі методу лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Узагалі проектна діяльність студентів [5, 20]:

- зосереджена на вивченні змісту, а не конкретних мовних одиниць. Центром уваги проектів є життєві питання і теми, що викликають професійний інтерес у студента - агробіолога;

- зорієнтована передусім на студента, хоча й викладач відіграє важливу роль, пропонуючи свою підтримку та рекомендації впродовж усього процесу;

- побудована на співпраці, а не на конкуренції. Студенти можуть працювати самостійно, у парах, у невеличких групах або ж усією групою, щоб завершити проект, обмінюючись ресурсними матеріалами, ідеями та досвідом упродовж виконання проекту;

- веде до справжньої інтеграції вмінь та обробки інформації з різних джерел, відображаючи життєві практичні завдання, з якими студенти зустрінуться у майбутньому професійному середовищі;

- має кінцевий продукт (наприклад, усна презентація, стендова презентація, дисплей матеріалів або доповідь), яким можна поділитися з іншим, що надає проекту реального значення;

- мотивує, стимулює, уповноважує та захоплює. Проектна робота зміцнює впевненість студентів, самоповагу та самостійність, а також поглибленню знань латинської мови і розвитку пізнавальних здібностей.

Науковці виділяють дослідницькі, творчі, інформаційні, розважальні, ігрові, практично-орієнтовані проекти.

Дослідницькі проекти потребують добре продуманого плану, чітко визначених завдань, актуальності проекту для всіх учасників, соціальної значущості, продуманих методів, у тому числі експериментальних і дослідних робіт, методів опрацювання результатів. *Творчі* проекти не мають, як правило, детально розробленої структури, яка накреслюється лише в загальних рисах і розвивається відповідно до інтересів виконавців. Інформаційні проекти спрямовані на збір інформації про певний об'єкт, ознайомлення учасників із цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів, призначених для широкої аудиторії. Потребують добре продуманої структури, систематичного контролю у ході їх виконання. *Пригодницькі, ігрові* проекти передбачають виконання від учасників проекту певних ролей. *Практично-орієнтовані* проекти мають чітко визначену від самого початку орієнтацію на практичний результат відповідно до соціальних інтересів учасників. Потребують добре продуманої структури, сценарію діяльності учасників із визначенням функцій кожного, участі в оформленні кінцевого продукту [4, 171].

За кількістю учасників виділяють індивідуальні (коли проект готує один студент), парні (виконують пари учасників) і групові (виконує група студентів) проекти.

Робота над проектами має відповідати певним вимогам:

1. Необхідно поставити перед студентами важливу проблему, яка потребує дослідницьких пошуків для її розв'язання.

2. Прогнозовані результати проектів повинні мати реальну практичну, теоретичну чи пізнавальну цінність.

3. Виконання проекту необхідно розбити на окремі проміжні етапи з визначенням результатів, що мають бути отримані на кожному з них.

4. Слід організувати самостійну (індивідуальну, парну чи групову) діяльність студентів, спрямовану на реалізацію проекту.

5. Проект повинен передбачати використання дослідницьких методів: формулювання проблеми, дослідницьких завдань, що впливають із неї; обґрунтування гіпотези її розв'язання; вибір методів дослідження; оформлення кінцевих результатів; аналіз отриманих даних; підведення підсумків; коригування; висновки (використання у ході спільного дослідження методу “мозкової атаки”, “круглого столу”, статистичних методів, творчих звітів, оглядів тощо).

6. Результати виконаних проектів повинні бути матеріалізовані, тобто певним чином оформлені [1, 108]. Систему проектів слід будувати за принципом ускладнення, який передбачає не лише поступове ускладнення вимог щодо розв'язання проблем, а й поступове усвідомлення студентами власних здібностей під час здійснення проектної діяльності.

Оскільки цінність проектної роботи полягає не лише у кінцевому продукті, але й у процесі руху до кінцевого результату, то необхідно звернути

увагу на особливості роботи над проектом, а саме на послідовність етапів. Над цим питанням працювали Г.Бакаєва, О.Борисенко, І.Зуєнок, В.Іваніщева, Л.Клименко, Т.Козимирська, С.Кострицька, Т.Мельник, Т.Скрипник, С.Стах, Н.Тодорова, А. Ходцева.

Ураховуючи думки вказаних авторів, ми виокремлюємо етапи для роботи над проектами:

Етап 1. Виявлення і формулювання загальної проблеми, або перше обговорення проблеми. Планується проведення мозкового штурму, формування команд, розробки та обговорення правил групової роботи, визначення етапів проекту.

Етап 2. Визначення мети проекту. Цей етап передбачає проведення презентації та проведення ідей, розподілу обов'язків у команді.

Етап 3. Розробка загального плану. Процес включає визначення етапів проекту, звітування перед групою студентів, обговорення початкового плану або перепланування роботи студентів.

Етап 4. Виконання базового дослідження з теми. Актуальними постають збір даних, обробка та аналіз даних, запис зібраної інформації.

Етап 5. Зіставлення інформації. Зіставлення інформації передбачається у формі читання конспектів, пояснення наочних матеріалів, підготовки звітів груп, обговорення презентацій і у формі відгуків.

Етап 6. Організація матеріалів. Передбачаються наступні процедури: оформлення ідей та обробленої інформації у формі проекту, написання пропозиції, читання з метою порівняння перехресних посилань, обговорення пропозиції.

Етап 7. Виконання проекту. На цьому етапі відбувається створення остаточного продукту, складання звіту відповідно до рекомендацій, перегляд і редагування звіту.

Етап 8. Презентація проекту. Презентація проекту проходить в аудиторії, у процесі здійснюється обговорення проекту та його результатів.

Етап 9. Оцінка проекту. Мається на увазі коментування процесу, оцінювання продукту, оцінювання проекту в цілому, ефективний зворотний зв'язок, оцінювання однокурсниками.

Оцінювання проектів здійснюється у формі моніторингу (впродовж усього проекту) і називається поточним або підсумковим (офіційні індивідуальні та групові презентації).

Моніторинг здійснюється на різних етапах проекту і включає оцінювання за протоколами засідань та звітами про стан справ; самооцінювання та оцінювання групи на підставі заповнення бланків та опитувальників; зовнішнє оцінювання викладачами. Увага зосереджується на динаміці групи, якості групової роботи та мовному і пізнавальному розвитку. Моніторинг здійснюється завдяки зворотному зв'язку з викладачем та однокурсниками як в усній, так і в письмовій формі на всіх етапах проектної роботи.

Підсумкове оцінювання стосується якості продукту і його презентації. Цей вид оцінювання охоплює три аспекти проекту [5, 22]:

- якість змісту продукту. Продукт оцінюється з точки зору послідовності, оригінальності, відповідності майбутній професійній діяльності та освіти студентів - агробіологів, досягнення проектних цілей;

- якість презентації продукту. Усні та письмові презентації оцінюються з точки зору їх відповідності цілям і змісту проекту, їх чіткості, логічній послідовності та різноманітності. Оцінюються також уміння робити презентації, участь усіх членів групи в презентації і дискусії.

Якість підготовки студентів до розробки проектів доцільно оцінювати за такими напрямками:

- рівень володіння теоретичними знаннями, який можна виявити у процесі захисту проекту, у процесі відповідей на запитання, під час дискусій;
- якість практичних умінь і навичок, тобто вміння застосувати інформацію на практиці.

Фрагментарний рівень – студент фрагментарно й нечітко аргументує вибір теми власного проекту. Відтворює менше половини навчального матеріалу. Нечітка та часткова аргументація запропонованих рішень, підходів, висновків. Виявляє здатність лише елементарно висловлювати думки. Обсяг та глибина знань низькі. Ділові та вольові якості на низькому рівні.

Елементарний рівень – студент виявляє знання і розуміння основних положень та може частково самостійно обґрунтувати вибір теми власного проекту. З певним відхиленням може аргументувати запропоновані рішення, порівнювати підходи та робити висновки, виправляти допущені помилки. Рівень творчості – низький. Доповідь правильна, однак недостатньо усвідомлена. Відповіді на запитання переважно правильні, хоча з певною кількістю помилок та неточностей. Ділові та вольові якості середнього рівня.

Частково-пошуковий рівень – студент вільно володіє навчальним матеріалом та вміє застосовувати знання у дещо змінених ситуаціях. Повно та логічно аргументує вибір теми власного проекту. Аргументує запропоновані рішення, узагальнює та систематизує підходи і висновки. Творчість має систематичний характер. Доповідь обґрунтована, послідовна, логічна. Володіє глибокими знаннями щодо теми дослідження. Відповіді на запитання повні, змістовні, логічні, з узагальненням. Ділові та вольові якості на достатньо високому рівні.

Дослідницький рівень – студент володіє системними знаннями, виявляє здатність творчо аргументувати вибір теми проекту з високим обсягом і

повнотою творчої розробки, приймати творчі рішення, аналізувати, систематизувати та порівнювати підходи і творчо узагальнювати висновки. Доповідь послідовна, логічно завершена, з використанням міжпредметних зв'язків. Відповіді на запитання мають дискусійний характер. Ділові та вольові якості на високому творчому рівні. Зазначені вище критерії дають змогу викладачам більш об'єктивно оцінити проектну діяльність студентів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає змогу констатувати, що використання проектної технології сприяє забезпеченню в студентів позитивної мотивації, диференціації навчання, активізує самостійну творчу діяльність. Використання цього методу створює умови, за яких студент може самостійно здобувати чи застосовувати набуті раніше знання, причому замість дій за зразком переважно використовуються пошукові і дослідницькі дії. Студент має не лише засвоїти необхідні знання й уміння, а й навчитися шукати і знаходити об'єкти для їх практичного застосування.

Проведене дослідження дало змогу визначити функції студента-об'єкта у традиційній освіті і студента-суб'єкта в освіті, заснованій на партнерстві, продемонстровані в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика функцій студента в традиційній освіті і в освіті, заснованій на партнерстві

Студент - об'єкт	Студент - суб'єкт
Сприймає цілі і завдання контролю	Визначає цілі і завдання моніторингу стосовно своїх індивідуальних можливостей
Не бере участь у виокремленні об'єктів контролю	Бере участь у виокремленні

	окремих об'єктів моніторингу
Приймає запропоновані викладачем методи контролю	Обирає методи контролю
Приймає запропонований викладачем рівень складності виконання завдань	Обирає рівень складності завдань для виконання

Висновки. Успішність навчання забезпечує інтерес, доброзичливість, педагогічне терпіння і творчість. Слід навчати так, щоб студент ставав співучасником навчального процесу, щоб він співпереживав подібно до того, як це відбувається з людиною, коли вона читає цікаву книжку або коли дивиться виставу чи фільм. Якщо не зробити студента своїм союзником, то ніякого морального впливу на студентів не здійснити.

Актуальність технології проектування очевидна: підготовка студентів до безпосереднього спілкування, відкритість для суспільства, можливість виїзду на навчання закордон, нові знайомства в Інтернеті, перспективи роботи з іноземними партнерами у будь-якій сфері діяльності.

Неталановитих студентів не буває, а бувають мотивовані та немотивовані студенти, а технологія проектування максимально сприяє розкриттю та реалізації людських талантів.

Моніторинг набуває великого значення, оскільки не тільки коректує процес навчання з урахуванням індивідуальних потреб студентів, але і навчає їх більш адекватно оцінювати свої власні досягнення і навчально-пізнавальну діяльність у цілому. Таким чином, організація партнерства в навчанні, отже, і в моніторингу, робить навчання більш самоорієнтованим.

Література

1. Міхеєва Л.В. Формування мотивації вивчення педагогічних дисциплін майбутніми вчителями праці і професійного навчання.: Дисертація на здоб. наук. ступ. канд. педагог. наук. – Хмельницький, 2005. – 202 с.
2. Мишанська Л.Л., Позднякова Л.В. Впровадження шкільного моніторингу // Управління школою. – №9 (березень). – С. 14-21.
3. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256с.
4. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І.Шахов. – 2-е вид., випр., і доп. – Вінниця: “Книга-Вега”, 2003. – 416с.
5. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Колектив авторів: Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуєнок, В.О. Іваніщева, Л.Й. Клименко, Т.І. Козимирська, С.І. Кострицька, Т.І. Скрипник, Н.Ю. Тодорова, А.О. Ходцева. – К.: Ленвіт, 2005. – 119с.
6. Старуш О., Чужа Н. Метод проектів у освітніх закладах Канади // Рідна школа. – 2005. – №3 (березень). – С. 26-27.
7. Ходос Б. Метод проектів як один з прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів у викладанні іноземної мови // Рідна школа. – 2005. – №5 (904) травень. – С. 79-81.